

REGERINGSRÄTTENS DOM

Mål nr
5765-07

meddelad i Stockholm den 24 januari 2008

KLAGANDE

AA

Offentligt biträde

Advokat Mikael Johansson
Box 12078
720 12 Västerås

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrättens i Stockholm dom den 13 september 2007
i mål nr 5721-07 (bilaga)

SAKEN

Psykiatrisk tvångsvård

YRKANDE M.M.

AA överklagar kammarrättens dom och vidhåller sitt yrkande om att tvångsvården ska upphöra. Som grund för överklagandet anför hon bl.a. följande. Hon är inte psykiskt sjuk och de mediciner hon tvingas ta fyller inte någon funktion. Vidare har hon inte varit intagen på sjukvårdsinrättning för kvalificerad dygnetruntvård sedan oktober 2005. Det är därför uppenbart att hon inte uppfyller de grundförutsättningar för tvångsvård som framgår av 3 § första stycket 2 lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, LPT.

SKÄLEN FÖR REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Dok.Id 48599

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 5

Expeditionstid
09:00-12:00
13:00-15:00

Telefon
08-561 676 00
Telefax
08-561 678 20

Enligt 3 § första stycket LPT får tvångsvård ges endast om

1. patienten lider av en allvarlig psykisk störning,
2. patienten på grund av sitt psykiska tillstånd och sina personliga förhållanden i övrigt har ett oundgängligt behov av psykiatrisk vård, som inte kan tillgodoses på annat sätt än genom att patienten är intagen på en sjukvårdsinrättning för kvalificerad psykiatrisk dygnetruntvård, och
3. patienten motsätter sig sådan vård som sägs i 2 eller det till följd av patientens psykiska tillstånd finns grundad anledning att anta att vården inte kan ges med hans samtycke.

Av 9 § LPT framgår att rätten, efter ansökan av chefsöverläkaren, får medge att tvångsvården fortsätter utöver den längsta tiden enligt 8 § LPT (fyra månader). Medgivande får lämnas för högst sex månader åt gången, räknat från prövningstillfället.

Enligt 25 § första stycket LPT får chefsöverläkaren ge en patient tillstånd att under en viss del av vårdtiden vistas utanför sjukvårdsinrättningens område, s.k. permission. Tillståndet får ges för visst tillfälle eller för vissa återkommande tillfällen. Tillståndet får också ges för en längre period, om det finns särskilda skäl att anta att åtgärden är angelägen för att förbereda att tvångsvården upphör. Tillstånd får ges endast under förutsättning att det står i överensstämmelse med vårdplanen.

I författningskommentaren till 25 § LPT uttalades bl.a. följande (prop. 1999/2000:44, s. 117–118).

Förslaget innebär att permission kan ges för visst tillfälle eller för vissa återkommande tillfällen. Tillståndet får också ges för en längre period, om det finns särskilda skäl att anta att åtgärden är angelägen för att förbereda att tvångsvården upphör. Det skall således inte längre vara möjligt att ge tillstånd till vistelse utanför vårdinrättningens område till vårdtidens slut. Däremot skall det finnas möjlighet till permission i fall där en längre permission i slutet av vårdtiden är angelägen för att förbereda att tvångsvården upphör. Genom att ange att särskilda skäl skall föreligga markeras att det är fråga om situationer som avviker från det normala. Förutsättningen för att kunna ge permission under längre tid i slutet av tvångsvårdstiden är att det ska föreligga en rimligt förutsägbar prognos att tvångsvården efter permissionstidens utgång kan upphöra. En sådan prognos bör därför inte kunna ställas om tidsperspektivet är längre än flera månader. Det kan dock tänkas uppstå situationer då en förlängning av tvångsvården är oundgängligen nödvändig. I dessa fall kan också permissionstiden förlängas utan att patienten först återintas på sjukvårdsinrättningen. Det bör dock understrykas att nuvarande system med patienter som ges permission till vårdtidens slut inte längre får förekomma.

I målet är utrett att AA lider av en allvarlig psykisk störning. Vidare framgår av utredningen att hon motsätter sig psykiatrisk vård och att hon avser att upphöra med att medicinera mot psykiska sjukdomar om hon blir utskrivnen. De i 3 § första stycket 1 och 3 LPT angivna förutsättningarna för vård är därmed för handen. Frågan i målet är härefter om AA, som haft permission förlagd till hemmet sedan den 31 oktober 2005, kan anses ha ett oundgängligt behov av psykiatrisk vård i den mening som avses i punkt 2 av samma stycke.

Regeringsrätten gör följande bedömning.

AA har fått tvångsvården förlängd vid flera provnings-tillfällen sedan hon intogs för vård enligt LPT i september 2005. Vidare har hon sedan den 31 oktober 2005 oavbrutet haft tillåtelse att vistas utanför sjukvårdsinrättningens område genom permission till hemmet. Chefsöverläkaren har i underinstanserna uttalat att ändamålet med fortsatt tvångsvård med permission till hemmet är att säkerställa fortsatt medicinerings varigenom AA kan fungera socialt trots kvarstående psykotiska symtom. Chefsöverläkaren har vidare anfört att någon positiv utveckling, så att AA framgent ska kunna förväntas klara sig utan medicinerings, inte föreligger och inte heller kan det antas att hon genom behandling ska få ökad sjukdomsinsikt. Enligt chefsöverläkaren kommer AA, om tvångsvården avslutas, att ånyo successivt försämras till den grad att tvångsvård på psykiatrisk klinik är oundgängligen nödvändig.

Av vad chefsöverläkaren yttrat framgår att den medgivna permissionen till hemmet inte uppfyller det i 25 § LPT uppställda kravet att en permission för en längre period får medges endast om det finns särskilda skäl att anta att åtgärden är angelägen för att förbereda att tvångsvården upphör. Vid detta förhållande och då AAs tillstånd i dagsläget inte synes vara av den art att någon återintagning på en sjukvårdsinrättning är aktuell finner Regeringsrätten att förutsättningen för vård i 3 § första stycket 2 LPT inte kan anses föreligga. Bestäm-melserna i LPT medger således inte att den för AA behövlige behandlingen i hemmet fortsättningsvis genomdrivs med tvång. Överklagandet ska därför bifallas.

REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Regeringsrätten ändrar kammarrättens dom och avslår ansöknings om fortsatt vård enligt lagen om psykiatrisk tvångsvård. Till följd härav ska tvångsvården av AA omedelbart upphöra.

Regeringsrätten fastställer vad kammarrätten beslutat om sekretess och bestämmer att ersättning ska betalas till advokat Mikael Johansson som offentligt biträde med 1 689 kr (inklusive mervärdesskatt) för arbete.

Lars Wennerström

Eskil Nord

Lennart Hamberg

Annika Brickman

Kristina Ståhl

Svante Noring
Föredragande regerings-
rättssekreterare

Avd II
Föredraget 2008-01-23